

Číslo jednací:
2011/1501/KVSE

Důvodová zpráva k nařízení č. 3/2011

Varroáza včel je nebezpečná nákaza způsobená roztočem *Varroa destructor*. Tento roztoč napadá včelí plod, nejčastěji trubčí, na kterém se rozmnožuje, i dospělé včely. Může být přenašečem virových, bakteriálních a plísňových onemocnění včel a včelího plodu. Nákaza se šíří nakaženými trubci, včelami, roji a loupežením zdravých včel v nemocných včelstvech. Tento roztoč, pokud není včelstvo léčeno účinnými přípravky, způsobuje úhyn napadeného včelstva.

Při prvním výskytu varroázy včel na území jednotlivých obcí Pardubického kraje na počátku osmdesátých let 20. století byla příslušnými správními orgány (tehdejší okresní veterinární zařízení) vymezena ochranná pásma v okruhu 5 km kolem ohnisek nákazy a nařízena ochranná a zdlavací opatření. Vzhledem ke skutečnosti, že na území Pardubického kraje ochranná pásma přesahují 50 % plochy kraje, je území Pardubického kraje považováno za oblast plošně zamořenou. Z tohoto důvodu jsou pro všechny chovatele včel Pardubického kraje závazná ustanovení § 131 a násl. vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdlavání nálezů a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů.

Krajská veterinární správa pro Pardubický kraj (dále „správní úřad“) provedla po vyšetření směsných vzorků zimní úlové měli, odebraných v období od 1. 2. 2011 do 15. 2. 2011, vyhodnocení nálezové situace v Pardubickém kraji, z něhož vyplývá, že intenzita varroázy včel na území Pardubického kraje má klesající tendenci. Na území Pardubického kraje nebyly evidovány, na rozdíl od jiných oblastí České republiky, hromadné úhyny včelstev. S přihlédnutím k těmto skutečnostem považuje správní úřad za nutné v dalším období udržet k tlumení varroázy včel na území kraje již přijatá opatření, a to především vzhledem ke skutečnosti, že současná relativně příznivá aktuální nálezová situace varroázy není zárukou, že by se přemnožení roztočů nemohlo opakovat. S dalším nárůstem intenzity varroázy by došlo k nárůstu dalších bakteriálních a virových chorob včelstev, především k nárůstu intenzity moru včelího plodu, jehož nálezová situace v Pardubickém kraji je velmi nepříznivá. Vzhledem k této skutečnosti správní úřad v souladu s § 15 odst. 1 a § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, nařídil nařízením č. 3/2011 mimořádná veterinární opatření za účelem zlepšení nebo udržení nálezové situace v kraji.

Způsob ošetření včelstev na území Pardubického kraje a termíny jejich ošetření stanovil správní úřad v souladu s § 132 odst. 2 vyhlášky č. 299/2003 Sb. s přihlédnutím k nejnovějším výsledkům klinických pokusů omezujících možnost vzniku rezistentních populací roztoče *V. destructor*. Průměrný počet roztočů *V. destructor* na jedno včelstvo v Pardubickém kraji činí v roce 2011 0,27 (oproti 0,61 v roce 2010, 0,45 v roce 2009, 1,28 v roce 2008, 1,33 v roce 2007, 1,09 v roce 2006 a 0,72 v roce 2005). S pozitivními výsledky bylo v roce 2011 vyšetřeno 115 stanovišť z celkového počtu 3 532 stanovišť (tj. 3,25 %). Průměrný počet roztočů *V. destructor* na jedno včelstvo okresu Chrudim činí v roce 2011 0,11 (oproti 0,50 v roce 2010); průměrný počet roztočů *V. destructor* na jedno včelstvo okresu Pardubice činí v roce 2011 0,32 (oproti 1,32 v roce 2010); průměrný počet roztočů *V. destructor* na jedno včelstvo okresu Svitavy činí v roce 2011 0,43 (oproti 0,58 v roce 2010); průměrný počet roztočů *V. destructor* na jedno včelstvo okresu Ústí nad Orlicí činí v roce 2011 0,20 (oproti 0,39 v roce 2010).

Při stanovení způsobu podzimního ošetření přihlédl správní úřad k vysoké hustotě chovaných včelstev a ke geografickému uspořádání. Podání přípravků *GABON PA-92*

proužky a. u. vet. nebo *GABON PA 1,5 mg proužky do úlů a. u. vet.* není v roce 2011 správním úřadem nařizováno, protože pro plošné letní ošetření včelstev těmito přípravky není v roce 2011 v Pardubickém kraji indikace, a to vzhledem ke skutečnosti, že s pozitivními výsledky bylo vyšetřeno pouze 3,25 % stanovišť v kraji, resp. 1,74 % stanovišť v okrese Chrudim, 4,60 % stanovišť v okrese Pardubice, 4,88 % stanovišť v okrese Svitavy nebo 2,08 % stanovišť v okrese Ústí nad Orlicí. Podání stejných přípravků a ve stejných lhůtách na území jednotlivých okresů Pardubického kraje je nařízeno kvůli dosažení maximální účinnosti léčby, jejímž cílem je stabilizovat nakažovou situaci varroázy včel v Pardubickém kraji a současně zajistit zdravotní nezávadnost medu a dalších včelích produktů. Použití aerosolové aplikační formy pro provedení posledního ošetření přípravkem *VARIDOL 125 mg/ml roztok k léčebnému ošetření včel* doporučuje správný úřad za účelem důsledného doléčení včelstev v době zimního klidu a vzhledem ke skutečnosti, že tuto aplikaci lze provést do teploty -5 °C, tudíž i začátkem prosince, kdy jsou včelstva bez plodu. Možností alternativního nahrazení přípravku *VARIDOL 125 mg/ml roztok k léčebnému ošetření včel* přípravky buď *MP-10 FUM a. u. vet.* při použití fumigační aplikační formy nebo *M-1 AER 240 mg/ml koncentrát pro přípravu roztoku k léčebnému ošetření včel* při použití aerosolové aplikační formy správný úřad umožňuje provedení monitoringu vzniku a rozšíření rezistentních populací roztoče *Varroa destructor*.

Odběr zimní úlové měli je správním úřadem nařizován v souladu s § 133 odst. 3 vyhlášky č. 299/2003 Sb. Zákaz přesívání zimní úlové měli přes síta s otvory menšími, než 5 mm slouží k zajištění monitoringu potenciálního výskytu obávaného malého úlového brouka (*Aethina tumida*) na území České republiky.

Provedení jarní léčby je s ohledem na znění ustanovení § 132 odst. 3 vyhlášky č. 299/2003 Sb. nařizováno pouze v nezbytných případech, tj. u všech včelstev na stanovištích v oblastech kraje, ve kterých při vyšetření na varroázu včel ze vzorků zimní úlové měli v roce 2012 bude zaznamenáno méně než 25 % negativních stanovišť, přičemž tyto oblasti budou vymezeny organizačním členěním Českého svazu včelařského. Za negativní stanoviště je považováno stanoviště do průměrného počtu 3 samiček roztoče *V. destructor* na jedno včelstvo. Na ostatním území kraje je správním úřadem nařízena jarní léčba na stanovištích s výrazně nadprůměrnou incidencí varroázy včel (stanoviště s průměrem počtu více než tři samičky *V. destructor* na jedno včelstvo) a na stanovištích nakažově neprošetřených (u kterých nebyl odebrán vzorek zimní měli k laboratornímu vyšetření na varroázu včel). Použití stejných přípravků a ve stejných lhůtách na území celého kraje je nařízeno kvůli dosažení maximální efektivity léčby varroázy včel a s ohledem na zajištění zdravotní nezávadnosti medu a dalších včelích produktů.

Léčba nižší intenzity varroázy včel v pozdním jaru a v letním období všemi aplikačními formami kyseliny mravenčí, jež nezanechává žádná rezidua v medu ani ve vosku, je dobrovolná a nepodléhá žádným omezením. Rovněž tak případná léčba přípravky *GABON PA-92 proužky a. u. vet.* nebo *GABON PA 1,5 mg proužky do úlů a. u. vet.* je dobrovolná, s tím, že tyto preparáty musejí být aplikovány co nejdříve po posledním odběru medu a nelze je, vzhledem ke skutečnosti, že zanechávají rezidua v medu a vosku, využít pro jarní ošetření včelstev.

V Pardubicích dne 5. května 2011

MVDr. Josef Boháč
ředitel
Krajské veterinární správy pro Pardubický kraj

Na vědomí (s nařízením č. 3/2011):

- Krajský úřad Pardubice, odbor životního prostředí a zemědělství, datová schránka: z28bwu9
- Obecní úřady obcí Pardubického kraje do datových schránek,
- Okresní výbory Českého svazu včelařského Pardubice, Chrudim, Svitavy, Ústí nad Orlicí.